

bilten⁵

Novice Slovenske akreditacije

**Zaupanje - vodilno sporočilo prvega
Mednarodnega dneva akreditacije**

Revizija "Novega pristopa"

Izobraževanje ocenjevalcev

Uporaba znaka ILAC-MRA

**Izšel je slovenski prevod vodila
za ISO/IEC 17020**

Mednarodno sodelovanje

Seznam akreditiranih organov

Živahno na področju akreditacije

Dr. Boštjan Godec
Direktor Slovenske akreditacije

V tokratni številki Biltena posebno pozornost namenimo spremembam, ki se odvijajo na področju akreditacije v Evropi. Evropski parlament je namreč konec februarja potrdil paket zakonodaje, v katerega sodi tudi Uredba o akreditaciji. S tem je narejen prvi resen korak k uvedbi akreditacije kot temelja sistema za izkazovanje ustrezne strokovne usposobljenosti institucij, ki izvajajo ugotavljanje skladnosti. Spremembe, ki jih prinaša uredba, nakazujejo novo smer k poenotenju evropskega akreditacijskega sistema. Na Slovenski akreditaciji aktivno spremljamo navedene spremembe in se pripravljamo na nove naloge, saj bodo v prihodnje akreditacijski organi zadolženi tudi za izvajanje ocenjevanj t.i. priglašeni organov ("notified bodies").

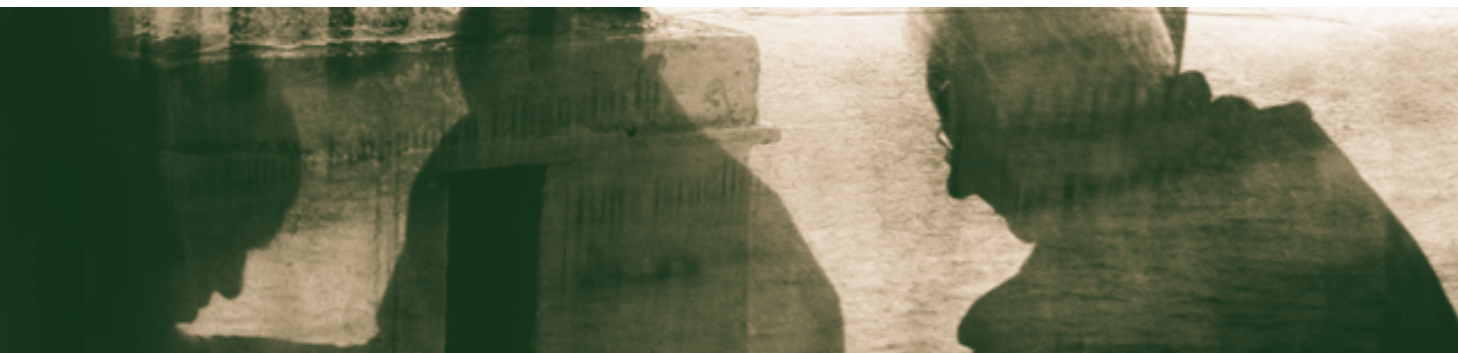
¶ Pomemben del naših aktivnosti je usmerjen v graditev bolj odzivne in fleksibilne akreditacijske službe. Zavzemamo se, da bi z različnimi ukrepi ustvarili stabilno finančno situacijo, pri čemer pa mora biti cena akreditacije sprejemljiva tudi za

naše neposredne odjemalce. V povezavi s tem smo v zadnjem času intenzivirali dejavnosti zlasti pri usposabljanju in vključevanju domačih ocenjevalcev v ocenjevanja.

¶ Število akreditiranih organov se iz leta v leto povečuje, konec leta 2007 je bilo na različnih področjih "aktivnih" že 180 akreditacij. Pričakujemo, da bo število akreditiranih organov s podobno intenzivnostjo naraščalo tudi v prihodnje.

¶ O tem, da postaja SA zrelejša in vedno bolj izkušena, priča tudi dejstvo, da z letošnjim julijem končuje aktivno delovno dobo prvi od naših zaposlenih, Vasja Hrovat, ki je kot vodja področja akreditiranja kontrolnih organov prispeval pomemben delež k razvoju sistema akreditiranja v Sloveniji. Hvaležni smo za njegov doprinos, prav tako pa smo veseli, da bomo z njim mogli sodelovati tudi v prihodnje, takrat kot z našim zunanjim sodelavcem.

Dr. Boštjan Godec

Revizija "Novega pristopa"

E vropski parlament je konec februarja 2008 potrdil paket horizontalne zakonodaje, tako imenovan "Goods Package", ki pravzaprav predstavlja revizijo Novega pristopa (New Approach). In kaj prinaša?

¶ Zakonodaja pokriva velik del proizvodov s katerimi se danes na več kot 20 industrijskih sektorjih trguje v EU. Širokemu spektru industrijskih proizvodov utrjuje in modernizira pogoje za dajanje na trg in pri tem:

- pospešuje zaupanje in kakovost ugotavljanja skladnosti proizvodov preko jasnih in poostrenih pravil glede zahtev za priglašanje organov za ugotavljanje skladnosti;
- uvaja boljša pravila pri nadzoru trga za zaščito pred nevarnimi proizvodi, vključno z uvozom iz tretjih držav;
- poudarja kredibilnost in jasnost pomena CE označevanja.

¶ Uredba o akreditaciji uvaja akreditacijo kot obvezni dokaz strokovne usposobljenosti institucij, ki izvajajo ugotavljanje skladnosti za proizvajalce in druge postopke ugotavljanja skladnosti

proizvodov v skladu s predpisi in zahtevami. Z Uredbo se uvaja enoten evropski akreditacijski sistem, v katerem so za izvajanje akreditacijskih postopkov v svoji državi pristojni nacionalni akreditacijski organi. Čeprav akreditacija do sedaj še ni bila enotno urejena na ravni EU, deluje v vseh državah članicah. Evropsko združenje za akreditacijo (EA) je povezovalni "člen", ki skrbi za usklajenost akreditacijske infrastrukture. Ključna naloga združenja je izvajanje medsebojnega preverjanja usposobljenosti akreditacijskih organov in vzdrževanja sporazumov o medsebojnem priznavanju akreditacij (t.i. MLA), kar naj bi zagotavljalo ustrezno harmonizacijo delovanja nacionalnih akreditacijskih organov. S tem se v celoti uporabi akreditacijsko strukturo, ki že obstaja.

¶ Ker je namen akreditacije zagotovitev uradne izjave o usposobljenosti organa za izvajanje dejavnosti ugotavljanja skladnosti, se v uredbi določa, da mora država imenovati zgolj en nacionalni akreditacijski organ, ki na njenem območju izvaja postopke akreditiranja. Akreditacija je definirana kot javna služba (t.i. "public

Predsednik sveta SA dr. Peter Vrtačnik

Minila je polovica mandata Sveta SA, ki ga vi vodite od začetka leta 2007. katerim temam je bilo v tem času namenjeno največ pozornosti?

Zaradi intenzivne rasti števila akreditiranih organov v zadnjih nekaj letih je bila ena od ključnih nalog zagotovitev zadostnih virov za opravljanje poslanstva, ki ga ima ta javni zavod. Ena dlje trajajočih in najtežavnejših nalog je bila gotovo realizacija novih zaposlitev, ki je bila zaključena prav v času, ko sem prevzel vodenje Sveta. Druga "vroča" tema pa je zagotovitev stabilnega financiranja, ki se je s tem, da je Vlada pred nedavnim odobrila Pravilnik o oblikovanju cene storitev SA, končno začela razvijati v pravo smer.

Kot vodja sektorja za prost pretok blaga na Direktorat za notranji trg (MG) in predstavnik Slovenije ste bili dejavno vključeni tudi v pripravo uredbe o akreditaciji, ki jo je februarja letos potrdil Evropski parlament. Nam lahko na kratko pojasnite kaj uredba prinaša in kdaj naj bi njeno izvajanje zažvelo?

Evropski parlament je 21. februarja 2008 izglasoval t.i. paket za proizvode, ki predstavljajo nov mejnik v gradnji notranjega trga Evropske unije. Sprejem omenjenih aktov predstavlja izjemen uspeh slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije. Paket predstavlja pomembno in praktično dopolnitev za izvajanje obstoječe in bodoče tehnične zakonodaje EU za proizvode kakor tudi "mehanizem" za izvajanje členov 28 - 30 Pogodbe, ki govori o odpravi nepotrebnih tehničnih ovir pri trgovanju s proizvodi, za katere zakonodaja na ravni EU ne obstaja. Novi predpisi prinašajo tudi visoko stopnjo varnosti

evropskim potrošnikom, bolj prijazno pravno okolje za delovanje podjetij, pregledno in razumljivo zakonodajo EU ter manjše stroške. Z uveljavitvijo paketa se bo zagotovilo predvsem poenoteno ravnanje in medsebojno sodelovanje nacionalnih organov za akreditiranje in nadzor proizvodov na trgu, dober nadzor varnosti proizvodov evropskih podjetij in proizvodov, ki na trg EU prihajajo iz tretjih držav, ter bolj koherentno bodočo tehnično zakonodajo.

Cilj uredbe je zagotovitev skupnega okvira za delovanje obstoječe "tehnične infrastrukture" kot so organi za akreditacijo (ugotavljanje usposobljenosti laboratorijev in certifikacijskih organov) in organov, ki izvajajo nadzor na trgu (inšpekcijski organi). S to uredbo se bo okrepi sodelovanje med ustreznimi organi posameznih držav članic in zvišala raven medsebojnega zaupanja, ko gre za proizvode, za katere obstaja ustrezna zakonodaja na ravni EU.

Katere pomembnejše naloge, ki si jih je Svet zastavil kot strateške usmeritve ob začetku mandata ostajajo odprte? Je bilo potrebno razvojne usmeritve že kaj uskladiti z novimi izzivi, ki jih je prinesel razvoj akreditacije?

Ena od nalog Sveta je tudi obravnavanje razvojnih usmeritev Slovenske akreditacije. Razvoj akreditacije, na primer širitev na področje t.i. priglasih organov ali uvajanje novih shem, seveda ustvarja potrebe po prilagajanju strateških usmeritev. Trenutno spremljamo dogajanje v zvezi s sprejemanjem "zakonodajnega paketa", ki bo dopolnjeval omenjeno uredbo o akreditaciji. Glede na trenutno stanje pričakujem, da bomo konkretnije usmeritve za SA lahko pripravili zgodaj jeseni.

Dr. Peter Vrtačnik

authority activity"), ki se izvaja na neprofiten način. Akreditacijski organ ne sme izvajati aktivnosti ugotavljanja skladnosti, ki jih izvajajo organi za ugotavljanje skladnosti, kakor tudi ne svetovnih dejavnosti. Članice Skupnosti morajo zagotoviti, da ima nacionalni akreditacijski organ ustrezne vire (finančne, kadrovske) za pravilno izvajanje svojih nalog. Akreditacijski organ mora biti član EA. Prav tako pa mora vzdrževati ustrezno strukturo, ki zagotavlja učinkovito in uravnoteženo vključenost vseh zainteresiranih strani. Pravila akreditacije v tej uredbi se enakovredno uporabljajo tako za regulirano kot neregulirano področje.

Uredba prepoveduje vsakršno tekmovanje med nacionalnimi akreditacijskimi organi, saj to lahko vodi do komercializacije teh aktivnosti in zniževanja kriterijev, kar pa je seveda nesprejemljivo za akreditacijo, ki predstavlja zadnji nivo kontrole v verigi ugotavljanja skladnosti. Cilj te uredbe je zagotoviti, da je znotraj EU "dovolj ena akreditacijska listina". Uredba se želi izogniti podvajanju akreditacij, saj je to praviloma strošek brez dodane vrednosti.

Nacionalni akreditacijski organi lahko izven teritorija svoje države izvajajo zgolj aktivnosti, ki so definirane v pravilih čezmejne (t.i. "Cross Frontier") akreditacije. Organ za ugotavljanje skladnosti lahko zaprosi tuj akreditacijski organ za akreditacijo v primerih, ko v državi nacionalni akreditacijski organ ne obstaja, ta ni podpisnik MLA sporazuma ali ne pokriva strokovnega področja. V teh primerih pa je potrebno ustrezno sodelovanje in izmenjava informacij med akreditacijskimi organi. Vidimo, da se po eni strani postavlja jasnejša pravila glede izvajanja akreditacijskih postopkov izven države, po drugi pa se spodbuja sodelovanje med akreditacijskimi organi. Učinkovito sodelovanje med nacionalnimi akreditacijskimi organi postaja vedno pomembnejše, tako z vidika medsebojnega strokovnega preverjanja, kakor tudi glede pravil čezmejne akreditacije.

Dr. Boštjan Godec

Uvedena metodologija izračuna cene ocenjevalnega dne

Spremembo cenika storitev Slovenske akreditacije, ki je bil z novo izdajo preimenovan v Pravilnik o oblikovanju cene storitev SA, je bila uvedena metodologija izračuna cene ocenjevalnega dne. Na podlagi te metodologije je Svet SA določil novo ceno ocenjevalnega dne, ki od 27. 3. 2008 dalje znaša 700 EUR. Preostale cene, ki jih določa omenjeni pravilnik, ostajajo nespremenjene.

Končuje se prehodno obdobje za uveljavitev ISO 17021:2006

Sredi letošnjega septembra se bo končalo dvoletno prehodno obdobje za uveljavitev standarda SIST EN ISO/IEC 17021 - Ugotavljanje skladnosti – Zahteve za organe, ki presoajo in certificirajo sisteme vodenja, ki je izšel v septembru 2006 kot nadomestilo za SIST EN 45012:1998 (certificiranje sistemov vodenja kakovosti po ISO 9001) in ISO Guide 66:1999 (certificiranje sistemov ravnanja z okoljem po ISO 14001). Standard je uporaben tudi za certifikacijske organe, ki izvajajo certificiranje drugih sistemov vodenja, na primer ISO 22000 (varnost živil) in ISO/IEC 27000 (varnost informacij). V primeru, da akreditiran certifikacijski organ najkasneje do 15. 9. 2008 ne bo izkazal, da izpolnjuje vse zahteve novega standarda, bo prenehala veljavnost njegove akreditacijske listine.

¶ Več podatkov o tej temi je mogoče pridobiti na spletni strani IAF, www.iaf.nu.

Uporaben pripomoček za določanje kalibracijskih intervalov za merilno opremo

ILAC je konec leta 2007 (v sodelovanju z OIML) izdal novo vodilo ILAC-G24:2007, Guidelines for the determination of calibration intervals of measuring instruments, ki služi kot dobrodošla pomoč pri določitvi kalibracijskih intervalov za merilno oziroma preskusno opremo. Čistopis vodila je na voljo na spletni strani www.ilac.org (Resources/Publications).

Novosti in spremembe nekaterih dokumentov Sveta SA

Svet SA je na svoji zadnji seji v februarju 2008 sprejel spremembe nekaterih pomembnejših aktov SA. Najopaznejših popravkov so bila deležna Pravila postopka akreditiranja (S03), ki so sedaj jasneje urejena po posameznih vsebinskih sklopih, terminološko poenotena, uvedenih pa je bilo tudi več vsebinskih sprememb. Naj navedemo zlasti bistvene:

- akreditacija velja do preklica (veljavnost akreditacijske listine ni več časovno omejena) (2.6);
- rok za prijavo za širitev obsega akreditacije na področja, ki so sorodna z že akreditiranimi (in ni potrebno angažiranje dodatnih strokovnih ocenjevalcev) je 3 mesece, za širitev izven strokovnega področja že akreditirane dejavnosti pa je rok za prijavo 6 mesecev (pred načrtovanim datumom ocenjevanja) (3.2);
- obravnava ugotovljenih neskladnosti in odločanje o širitvi obsega akreditacije poteka na enak način, kot pri nadzornem ali ponovnem ocenjevanju, kar med drugim pomeni, da je rok za poročanje o izvedbi korektivnih ukrepov 2 meseca po ocenjevanju, ne glede na roke, opredeljene pri posameznih neskladnostih (3.2, 3.1);
- opredeljena so temeljna načela v zvezi z izvajanjem ocenjevanj v tujini (uskladitev z zahtevami EA 2/13, Cross Frontier Policy) (4);
- rok za vložitev priziva je poenoten in podaljšan na 15 dni od dneva sprejema odločitve (7.1.1).

¶ Spremembe Pravil za uporabo znaka SA, akreditacijskega znaka in za sklicevanje na akreditacijo (S05) se nanašajo le na certifikacijske organe za sisteme vodenja. Opravljena je bila terminološka uskladitev, spremenjena oznaka registrske številke za certifikacijske organe za sisteme vodenja kakovosti in pripadajoč akreditacijski znak ter uvedena možnost navedbe več registrskih števil v akreditacijskem znaku, če ima akreditirani organ za isti standard več akreditacij.

¶ Dokument Zahteve za usposobljenost akreditiranih organov (S04) pa je bil spremenjen le v prehodnih določbah, ki so z iztekom roka prenehale veljati in so bile v novi izdaji izbrisane.

¶ Več o spremembah si lahko preberete v rubriki Dokumenti in publikacije (Novosti/spremembe) na spletni strani SA, ker so vam na voljo tudi čistopisi vseh omenjenih dokumentov.

Generalna skupščina EA o uporabi (nekaterih) akreditacijskih standardov

Generalna skupščina Evropskega združenja za akreditacijo (EA) je na 20. zasedanju, ki je potekalo 20. in 21. novembra 2007 na Cipru, med drugim sprejela tudi sklepa o določitvi dokumentov, v katerih so opredeljeni kriteriji za akreditacijo na dveh področjih certificiranja sistemov vodenja ter o prehodnih rokih za njihovo uporabo v postopkih akreditiranja.

¶ Po 15. septembru 2008 morajo akreditacijski organi v akreditacijskih postopkih na področju certificiranja sistemov vodenja varnosti živil (po standardu ISO 22000, Food safety management systems - Requirements for any organization in the food chain) uporabljati zahteve standarda ISO/IEC 17021 skupaj z ISO/TS 22003, Food safety management systems - Requirements for bodies providing audit and certification of food safety management systems.

¶ Za certificiranje sistemov vodenja varovanja informacij po standardu ISO/IEC 27001, Information technology - Security techniques - Information security management systems - Requirements, bodo po 15. septembru 2008 akreditacijski organi v akreditacijskih postopkih uporabljali ISO/IEC 17021 skupaj z ISO/IEC 27006, Information technology - Security techniques - Requirements for bodies providing audit and certification of information security management systems.

¶ V prehodnem obdobju (enakem kot za ISO/IEC 17021, t.j. do 15. septembra 2008) se bosta kot osnova za akreditacijo uporabljala standard EN 45012 in dokument EA-7/03, EA Guidance for the Accreditation of Bodies operating Certification / Registration of ISMS, ki pa bo ob koncu prehodnega obdobja razveljavljen.

Izšel je slovenski prevod vodila ILAC-IAF A4

Odbor za akreditacijo (OA) je decembra 2007 izdal težko pričakovani prevod mednarodnega vodila za uporabo standarda ISO/IEC 17020 (ta določa kriterije za delovanje kontrolnih organov), bolj znanega kot (EA) ILAC-IAF A4. Med dokumenti SA je dobil oznako OA11. Z njim želi SA kontrolnim organom v Sloveniji približati uporabo enega ključnih dokumentov, ki služi mednarodno primerljivi interpretaciji zahtev ISO/IEC 17020. Čistopis je na voljo na spletni strani SA v rubriki Dokumenti in publikacije.

Uporaba znaka ILAC MRA tudi za laboratorije

Mednarodno združenje za akreditacijo laboratorijev (ILAC) je vsem podpisnicam sporazuma o medsebojnem priznavanju akreditacij (ILAC MRA), med katerimi je tudi Slovenska akreditacija, omogočilo pogodbeno (licenčno) uporabo posebnega znaka, t.i. "znaka ILAC MRA" (ILAC MRA Mark). Pravila za njegovo uporabo dajejo Slovenski akreditaciji možnost, da znak pod pogoji, ki jih določa ILAC, ponudi v uporabo tudi vsem svojim akreditiranim laboratorijem. V ta namen je na osnovi ILACovega predloga pripravljena t.i. "podlicenčna" pogodba, ki natančneje določa pravila za uporabo omenjenega znaka. Pogodbo lahko podpiše vsak akreditiran laboratorij. Primer omenjene tipske "podlicenčne" pogodbe je objavljen na spletni strani SA. Navodila za akreditirane laboratorije, ki želite pridobiti pravico do uporabe znaka ILAC MRA:

- Natisnite dva izvoda pogodbe in ju dopolnite z vašimi podatki.
- Potrjena (podpisana) izvoda pošljite na naš naslov (Slovenska akreditacija, Šmartinska 152, 1000 Ljubljana). Ob podpisu pogodbe nam posredujete tudi naslov e-pošte, kamor naj vam pošljemo znak ILAC MRA.
- SA bo podpisala pogodbi in vam vrnila en izvod. Na naslov e-pošte, ki nam ga boste posredovali, vam bomo poslali vaš znak ILAC MRA.

¶ V primeru kakršnih koli vprašanj glede pridobitve ali uporabe znaka ILAC MRA smo vam na voljo na naših kontaktnih naslovih in na elektronskem naslovu jure.cizman@gov.si.

¶ Več o ILAC MRA si preberite na spletni strani SA ali na http://www.ilac.org/documents/ILAC_Mut_Rec_Arr_jun_2007.pdf.

Napovedujemo Dan akreditacije SA 12. november 2008

Letošnji Dan akreditacije SA, ki je največji izobraževalno-informativni seminar o akreditaciji v Sloveniji, bo 12. novembra v Ljubljani. Program in organizacijske podrobnosti bodo pravočasno objavljeni na spletni strani www.sa.gov.si.

Izobraževanje ocenjevalcev

Stalna dejavnost Slovenske akreditacije so tudi izobraževanja ocenjevalcev ter usposabljanja novih kandidatov za strokovne ocenjevalce. Tako usposabljanje je od 14.- 16. novembra 2007 potekalo v Zrečah, ki se ga je poleg dveh predavateljev (SA) udeležilo 10 slovenskih ter 10 hrvaških kandidatov za strokovne ocenjevalce.

¶ Udeleženci so novo znanje pridobivali na predavanjih ter z delom v manjših mešanih skupinah, kjer so z reševanjem praktičnih vaj, igranjem vlog in simulacijami različnih primerov ...

¶ SA večkrat letno organizira tudi sestanke ocenjevalcev. Zadnje tako delovno srečanje je bilo 16.

aprila 2008 v Ljubljani, na njem pa se je zbralo 16 vodilnih ocenjevalcev. Sestanek je bil prvenstveno namenjen predstavitvi spremenjenih pravil in obrazcev SA in "harmonizaciji" ocenjevalcev glede tolmačenja zahtev za akreditacijo, na voljo pa je bil tudi čas za izmenjavo izkušenj.

¶ Naslednje delovno srečanje za (registrirane) strokovne ocenjevalce je konec maja 2008, usposabljanje za kandidate za ocenjevalce pa načrtujemo v začetku junija 2008. Več o možnostih za sodelovanje si lahko preberete v vabilu, ki ga prav tako objavljamo v tej številki Biltena.

Vabilo k sodelovanju

Ksodelovanju pri izvajanju ocenjevanj v postopkih akreditiranja vabimo strokovnjake ter strokovne organizacije in združenja, da se s svojimi strokovnjaki vključijo v delo ocenjevalnih komisij (kot strokovni ocenjevalci), mogoče pa so tudi druge oblike sodelovanja (npr. v sektorskih tehničnih odborih).

¶ SA pričakuje od kandidatov predvsem usposobljenost na določenem strokovnem področju, npr. poznavanje in razumevanje strokovnih postopkov, metod in kriterijev za ugotavljanje skladnosti na določenem strokovnem področju. V vodilu SA D03-04, Ocenjevalci (<http://www.sa.gov.si/teksti-1/slo/dokumenti.htm>) so podrobneje podane zahteve, ki

jih morajo izpolnjevati ocenjevalci in strokovnjaki v sistemu akreditiranja pri SA, opisani pa so tudi postopki usposabljanja kandidatov in pogoji za vzdrževanje statusa ocenjevalca/strokovnjaka v sistemu akreditiranja.

¶ Za izbrane kandidate bo SA organizirala izobraževanje za strokovne ocenjevalce. V proces usposabljanja bodo prednostno uvrščeni kandidati s širšim obsegom strokovnih znanj (poznavanje preskuševalnih metod in tehnik) in z več izkušnjami.

¶ Seznam strokovnih področij, na katerih prvenstveno vabimo k sodelovanju kandidate za strokovne ocenjevalce, ter podrobnejša navodila so objavljena na spletni strani SA.

Zaupanje – vodilno sporočilo prvega Mednarodnega dneva akreditacije

Ideja o organizaciji mednarodnega dneva akreditacije bo letošnjega 9. junija končno uresničena. Mednarodni združenji za akreditacijo laboratorijev (ILAC) in certifikacijskih ter kontrolnih organov (IAF) sta ta dan razglasili za Mednarodni dan akreditacije, katerega vodilna misel bo letos povezana s "prinašanjem zaupanja na globalni trg" (Accreditation: Delivering trust in the Global Market). S tem geslom želita krovna mednarodna akreditacijska foruma poudariti nenadomestljiv prispevek akreditacije pri večanju in zagotavljanju zaupanja v akreditirane postopke ugotavljanja skladnosti in njihove rezultate ter pri krepitvi prostega pretoka blaga in storitev v svetovnem merilu.

Skupen nastop ILAC in IAF pri izvedbi obeležitve Mednarodnega dneva akreditacije ter podpora projektu s strani številnih priznanih mednarodnih organizacij, kot na primer ISO, IEC, OIML, BIPM, WADA, UNIDO in drugih, potrjujejo dejstvo, da je akreditacija postala široko prepoznavna in sprejeta v številnih mednarodnih gospodarskih in strokovnih združenjih. Vlogo in pomen akreditacije in nacionalnih akreditacijskih organov so prepoznale številne države in skupnosti (tudi Evropska unija), ki so mehanizme akreditacije vključile tudi v zakonodajo, povezano zlasti z varovanjem zdravja, zagotavljanjem varnosti in tudi siceršnje zaščite javnih interesov.

Morda niste vedeli

SA je podpisnica sporazumov MLA in MRA

Slovenska akreditacija je v podpisnica sporazuma EA MLA (sporazum o medsebojnem priznavanju akreditacij) na šestih področjih: od oktobra 2003 dalje za akreditiranje preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev, v začetku aprila 2006 pa je postala podpisnica MLA še za področja kontrolnih organov, certifikacijskih organov za sisteme vodenja in proizvode ter certifikacijskih organov za EMS (sistemi ravnanja z okoljem). V času naslednje evaluacije (predvidoma I. 2009) načrtujemo širitev MLA še na preostalo področje: akreditiranje certifikacijskih organov za osebje.

Za enaka področja je SA sklenila podobne sporazume tudi z mednarodnima akreditacijskima združenjema ILAC (MRA za laboratorije) in IAF (MLA za certifikacijske in kontrolne organe).

Več informacij o MLA / MRA in podpisnicah je na voljo na spletnih straneh EA (<http://www.european-accreditation.org/content/mla/scopes.htm>), ILAC (<http://www.ilac.org/ilacarrangement.html>) in IAF (www.iaf.nu).

Informacije o medlaboratorijskih primerjavah

Kot pomoč laboratorijem pri vključevanju v medlaboratorijske primerjave in preskušene usposobljenosti ima SA na svoji spletni strani objavljene naslove organizatorjev in ponudnikov medlaboratorijskih primerjav, na katerih lahko najdete uporabne informacije za različna področja preskušanja.

Vasja Hrovat - prvi "senior" na SA

V začetku letošnjega julija ekipo zaposlenih zapušča Vasja Hrovat, ki bo tako postal prvi "senior" na SA.

Celotno obdobje svoje zaposlitve na Slovenski akreditaciji je opravljal naloge vodje področja akreditiranja kontrolnih organov. Ko je v začetku leta 2002 prevzel vodenje področja, se je akreditiranje kontrolnih organov pri SA šele začelo, pod njegovim vodstvom pa je v nekaj letih ta dejavnost postala najhitreje rastoča tako po obsegu kot tudi raznolikosti strokovnih področij. Veseli smo, da bo kljub upokojitvi ostal naš zunanji sodelavec.

Predstavljamo vam nekaj pomembnejših vsebin, ki so bile v zadnjem času obravnavane na odborih Evropskega združenja za akreditacijo (EA).

Odbor za kontrolne organe (IC)

Na odboru se nadaljuje razprava o določitvi zahtev in kriterijev za ovrednotenje neodvisnosti kontrolnega organa "tipa A". V ta namen je bila ustanovljena delovna skupina, ki je prvi predlog pripravila za obravnavo na sestanku IC v septembru 2007. Odbor je na sestanku v marcu 2008 potrdil dopolnjen predlog, ki je pripravljen za potrditev na nivoju EA.

¶ Odbor je pripravil prvi osnutek vodila za ocenjevanje priglasišenih organov, ki izvajajo kontrolo, podal pa je tudi predlog opisa obsega akreditacije za potrebe priglasitve.

¶ V sodelovanju z ENFSI (European Network of Forensic Science Institutes, www.enfsi.eu) odbor načrtuje izdajo vodila za akreditacijo kontrolnih organov in preskuševalnih laboratorijev za področje forenzičnih preiskav.

Odbor za certifikacijske organe (CC)

Generalna skupščina EA je ta odbor zadolžila za analizo potreb po vodilu za kombinirana ocenjevanja sistemov vodenja. CC je prvi predlog že obravnaval na sestanku v marcu 2008, končni predlog pa bo kmalu posredovan v obravnavo celotnemu EA.

¶ Ustanovljena je bila delovna skupina WG GHG, ki pripravlja drugo revizijo vodila EA-6/03 za akreditacijo preveriteljev, ki delujejo za potrebe Direktive EU/ETS (2003/87/EC). Predlog spremenjenega vodila, ki je bil obravnavan na sestanku CC v marcu 2008, se sklicuje tudi na vsebino novega standarda za področje preverjanja izpustov toplogrednih plinov ISO 14065:2007, Greenhouse gases - Requirements for greenhouse gas validation and verification bodies for use in accreditation or other forms of recognition. Vodilo naj bilo pripravljeno za sprejem še v letošnjem letu.

¶ Poleg tega je CC ustanovil tudi delovno skupino za pripravo navodila za klasifikacijo in opredelitev obsegov na področju certificiranja proizvodov, ki je potrebno za zagotovitev harmoniziranega pristopa pri izgradnji EAjeve baze akreditiranih certifikacijskih organov za proizvode. Delovna skupina je na sestanku v marcu 2008 predstavila rezultate analize obstoječih sistemov klasifikacije, največ podpore pa je imel sistem CPA, Classification of Products by Activity.

Odbor za laboratorije (LC)

V začetku leta 2008 je vodenje odbora prevzela Christina Waddington (FINAS), podpredsednik odbora pa je postal Andreas Steinhorst (DACH). Z namenom učinkovitejšega koordiniranja številnih vsebin, ki jih obravnava odbor, je bil reorganiziran in na novo oblikovan t.i. "management group" ter izvoljeni vodje posameznih delovnih skupin (npr. kalibracija, živila, medicina, okolje, ILC...), na novo pa so bila tudi oblikovana pravila delovanja odbora.

¶ Na področju medicinskih laboratorijev se nadaljujejo razgovori na temo fleksibilnih obsegov. Delovna skupina za to področje pripravlja objavo zbirke najpogostejših vprašanj in aktualnih odgovorov na spletni strani EA.

¶ Odbor je v sodelovanju z IRMM (<http://irmm.jrc.ec.europa.eu>) ustanovil delovno skupino, ki bo obravnavala problematiko zagotavljanja kakovosti pri okvirni direktivi o vodah ("Water Framework Directive"), predvsem z namenom podpore pri njeni uvedbi.

¶ V zvezi z akreditiranjem fleksibilnih obsegov nastaja nov EA dokument, ki bo opredeljeval postopke in politiko na tem področju.

¶ Delovna skupina za medlaboratorijske primerjave (ILC) na področju kalibriranja je predstavila dokument EA, ki obravnava regionalne ILC-je kot podporo sporazumom o medsebojnem priznavanju akreditacij (MLA). Novi dokument je trenutno v postopku sprejemanja, nosil pa bo oznako EA-2/14.

¶ Ker je bila v začetku leta sprejeta evropska uredba o akreditaciji, pripravlja odbor analizo (strokovnih) področij, na katerih se že sedaj praviloma uporablja akreditacijo, saj je potrebno zagotoviti še učinkovitejšo in trajno harmonizacijo praks ter izmenjavo izkušenj.

¶ Še nekaj drugih vsebin, ki jih obravnava odbor: akreditiranje računskih metod, preskušanje goriv za ETS, sodelovanje s partnerskimi organizacijami in preskušanje živil.

Odbor za komunikacijo in publikacije (CPC)

Tudi ta odbor je dobil novo vodstvo, za predsednika je bil na novembrski (2007) generalni skupščini EA izvoljen Vagn Andersena (DANAK), člani CPC pa so za podpredsednika izbrali Jona Murthyja (UKAS). Kot eno prvih nalog, ki si jih je zadalo novo vodstvo, je revizija pravil delovanja ter nadgraditev komunikacijskega načrta.

¶ S spremembami evropske zakonodaje, ki akreditacijo jasneje vključuje v pravila delovanja notranjega trga, se je pojavila nuja po intenzivnejšem in sistematičnem komuniciranju tudi v "krogih" zakonodajalcev. En od odgovorov na to je tudi posebna izdaja "EA Newsletter", ki bo izšel jeseni in bo poslan kolikor je mogoče širokemu krogu zainteresirane javnosti. S tem je povezana tudi organizacija prvega mednarodnega Dneva akreditacije (9. 6. 2008), ki ga bo EA slovesneje obeležila letos jeseni, odbor pa ob tej priložnosti pripravlja več promocijskih aktivnosti.

¶ Odbor nadaljuje z razvojem spletne strani EA (www.european-accreditation.org) in z načrtovanjem namenske spletne strani, ki bo posvečena zgolj promociji EA MLA.

¶ V organizaciji CPC sta bila v zadnjem letu pripravljene tudi dve izobraževanji. V začetku julija 2007 je odbor v Parizu organiziral prvi EA IT Forum, ki je bil namenjen predstavitvi informacijskih sistemov za podporo izvajanju ocenjevanj ter spremljanja akreditacijskih postopkov pri posameznih akreditacijskih organih, združenih v EA. Namen drugega izobraževanja, ki je potekalo letos aprila v Berlinu in na katerem so se zbrali predstavniki nacionalnih akreditacijskih organov, ki skrbijo za promocijo, pa je bila izmenjava izkušenj pri promociji akreditacije.

¶ Odbor pripravlja drugo revizijo vodila EA-3/01, EA Conditions For the Use of Accreditation Marks, ki daje akreditacijskim organom temeljne napotke za oblikovanje pravil o uporabi akreditacijskih znakov in za sklicevanje na akreditacijo. Prenovljeno vodilo naj bi izšlo še pred koncem letošnjega leta.

Koledar

Junij

4. - 6. 6. Tečaj za strokovne ocenjevalce, Zreče

Julij

2. 7. EA CC WG Food, London

September

8. 9. EA IC, Bruselj
9. 9. EA CC, Bruselj
18. - 19. 9. EA LC, Copenhagen
25. - 26. 9. EA CPC, Oslo
26. 9. EA Database WG, Oslo

Oktober

10. - 22. 10. Generalna skupščina ter sestanki tehničnih odborov ILAC in IAF, Stockholm

November

12. 11. Dan akreditacije, Ljubljana
18. - 19. 11. Generalna skupščina EA, Lizbona

Kontaktne podatke

Slovenska akreditacija (SA)

Šmartinska 152, 1000 Ljubljana

T: 01 / 547 32 50

F: 01 / 547 32 72

<http://www.sa.gov.si>

e-pošta: akreditacija@gov.si

Akreditirani organi

Pri SA je imelo na dan 15. 5. 2008 pridobljeno akreditacijo 22 kalibracijskih in 79 preskuševalnih laboratorijev, 12 certifikacijskih organov, 68 kontrolnih organov ter en okoljski preveritelj, torej je skupaj veljavnih 182 akreditacij.

¶ V tokratni izdaji Biltena SA objavljamo seznam akreditiranih organizacij, ki so akreditacijo SA pridobile v obdobju od 5. 12. 2005 do 15. 5. 2008, ter seznam vseh akreditacij, ki jim je veljavnost prenehala.

¶ Pri nekaterih akreditiranih organih so bile opravljene tudi širitve oziroma krčitve obsega, natančni podatki o akreditiranih organih ter celovita informacija o njihovih obsegih akreditacije, vključno s prilogami k akreditacijskim listinam, pa so dostopni na spletni strani www.sa.gov.si.

Preskuševalni laboratoriji

LP-074 Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Mikrobiološki laboratorij, Oddelek za sanitarno mikrobiologijo

Novo mesto; Mikrobiologija (živila, okolje in vzorci iz okolja - vode);

LP-075 Kemijski inštitut Ljubljana, Laboratorij za procesno inženirstvo, Ljubljana; Kemija (okolje in vzorci iz okolja);

LP-076 RACI racionalizacija procesov zgorevanja d.o.o., Merilni laboratorij, Ljubljana; Okolje in vzorci iz okolja (viri emisij snovi);

LP-077 EKOsistem, ekološki in varstveni inženiring d.o.o., Maribor; Akustika, hrup, vibracije (hrup); Neionizirajoče sevanje (elektromagnetno sevanje), vzorčenje; Kemija; Fizikalno preskušanje

LP-078 MARBO, d.o.o. Bled, Sektor za svetovanje in meritve, Lesce; Akustika, hrup in vibracije;

LP-079 IMP Lab d.o.o., Laboratorij za fizikalne meritve, Maribor; Akustika, hrup, vibracije (hrup);

LP-080 SINET d.o.o., Sektor za ekologijo, Hrastnik; Akustika, hrup in vibracije; Fizikalno preskušanje, kemija;

LP-081 Sistemska tehnika d.o.o., Skupina Viator & Vektor, Preskusni laboratorij, Ravne na Koroškem; Fizikalno preskušanje: Določanje dimenzij in oblik;

LP-082 Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Oddelek za sanitarno mikrobiologijo, Koper; Mikrobiologija (okolje in vzorci iz okolja - vode);

LP-083 Mlekarna Celeia, mlekarstvo in sirarstvo d.o.o., Služba kontrole, Laboratorij, Petrovče; Kemija (živila - mleko in mlečni izdelki);

LP-084 Nuklearna elektrarna Krško d.o.o., Laboratorij za dozimetrijo, Krško; Radiokemija, sevanje (meritve v varstvu pred sevanji);

LP-085 SiEko d.o.o., Celje; Akustika, hrup, vibracije (hrup); Vzorčenje; Kemija (okolje in vzorci iz okolja - viri emisij snovi, okolje); Fizikalno preskušanje;

LP-086 A-Projekt Nataša Kepe-Globevnik s.p., Maribor; Akustika, hrup, vibracije (hrup, gradbena akustika);

Kontrolni organi

K-055 Ekosystem d.o.o., Kontrolni organ za dvigala, Maribor; Kontrola dvigal v skladu z nacionalnimi predpisi;

K-056 Elektro Maribor d.d., Merilni laboratorij, Maribor; Kontrola števecv električne energije in merilnih transformatorjev skladu z nacionalnimi predpisi ter kontrola stikalnih ur v skladu z internimi postopki;

K-057 A SERVIS d.o.o., Kontrolni organ za tahografe, Murska Sobota; Kontrola tahografov v skladu z nacionalnimi predpisi;

K-058 Elektromehanika Robert Kopač s.p., Kranj; Kontrola števecv električne energije v skladu z nacionalnimi predpisi; Kontrola stikalnih ur v skladu z internimi postopki;

K-059 UL, Fakulteta za elektrotehniko, Laboratorij za metrologijo in kakovost, Ljubljana; Kontrola meril v skladu z mednarodnimi standardi in priporočili za: merilnike krvnega tlaka;

K-060 Javno podjetje Ljubljanski potniški promet d.o.o., Sektor tehnični pregledi in homologacija vozil - kontrolni organ, Ljubljana; Kontrola vozil v skladu z nacionalnimi predpisi za ugotavljanje skladnosti vozil;

K-061 A1 - Remont Kranj investicijsko upravljanje, d.o.o., Kranj; Kontrola vozil v skladu z nacionalnimi predpisi za ugotavljanje skladnosti vozil;

K-063 Jamito d.o.o., P.E. Laboratorij za merilnike hitrosti, Ljubljana; Kontrola merilnikov hitrosti v cestnem prometu;

K-064 A. M. Miklavc tehnični pregledi d.o.o., Rečica ob Savinji; Kontrola vozil v skladu z nacionalnimi predpisi za ugotavljanje skladnosti vozil;

K-065 Avtoplus d.d., Koper, Kontrola vozil v skladu z nacionalnimi predpisi za ugotavljanje skladnosti vozil;

K-066 Prostovoljno gasilsko društvo Ptuj, Ptuj; Kontrola tlačnih posod za gasilnike in izolirane dihalne aparate;

K-067 Metrel DUS d.d., Laboratorij za overjanje, Horjul; Kontrola merilnih instrumentov za merjenje električne upornosti;

K-068 Intermatic d.o.o., Ljubljana; Kontrola merilnikov hitrosti v cestnem prometu;

K-069 KOVA d.o.o., Kontrolni laboratorij, Celje; Kontrola opreme pod tlakom;

K-070 PAN-JAN d.o.o., Delavnica za tahografe, Trebnje; Kontrola tahografov in naprav za omejevanje hitrosti v skladu z nacionalnimi predpisi;

K-071 Varnost gasilski servis d.o.o., Ljubljana; Kontrola opreme pod tlakom v skladu z nacionalnimi predpisi;

Kalibracijski laboratoriji

LK-023 MIKRO + POLO d.o.o., Kalibracijski laboratorij, Maribor; Temperatura, vlaga in termofizikalne lastnosti (tekočinski termometri, ovrednotenje temperaturno kontroliranih omar / komor); Kemijska analiza, referenčni materiali;

Certifikacijski organi

CP-004 IRMA Inštitut za raziskavo materialov in aplikacije d.o.o., Trzin; Certificiranje notranje kontrole proizvodnje na podlagi ocene in odobritve notranje kontrole proizvodnje z rednim nadzorom nad notranjo kontrolo proizvodnje (2+): agregati, betoni, zidaki;

CP-005 IGMAT, Inštitut za gradbene materiale d.d., Ljubljana; Certificiranje notranje kontrole proizvodnje na podlagi ocene in odobritve notranje kontrole proizvodnje z rednim nadzorom nad notranjo kontrolo proizvodnje (2+): agregati, betoni, bitumenski hidroizolacijski trakovi;

CP-006 AKTIM, d.o.o., Ljubljana; Certificiranje notranje kontrole proizvodnje na podlagi ocene in odobritve notranje kontrole proizvodnje z rednim nadzorom nad notranjo kontrolo proizvodnje (2+): agregati;

CO-001 Q TECHNA, Institut za zagotavljanje in kontrolo kakovosti d.o.o., Ljubljana; Certificiranje osebja: varilci;

CP-007 Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu, Maribor; Certificiranje procesov: integrirana pridelava grozdja, sadja, zelenjave in poljščin; ekološka pridelava in predelava kmetijskih pridelkov in živil;

CP-008 IKC - Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM, Maribor; Certificiranje procesov: integrirana pridelava grozdja, sadja, zelenjave in poljščin; ekološka pridelava in predelava kmetijskih pridelkov in živil;

CO-002 Inštitut za metalne konstrukcije, Ljubljana; Certificiranje osebja: varilci;

Seznam neveljavnih akreditacijskih listin (na dan 15. 5. 2008)

LK-019

LP-013

LP-020

LP-038

LP-042

LP-054

LP-061

LP-065

K-020

K-048

K-062

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17025

LK-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17025

LP-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17020/X

K-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17021

QMS-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN 45011

CP-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17024

CO-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

SIST EN ISO/IEC 17021

EMS-000

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**

EMAS

SI-V-0000

Akreditacijski znaki SA

Živahno na “Dnevu akreditacije 2007”

Na “Dnevu akreditacije”, ki je zadnjih nekaj let osrednji izobraževalno - informativni dogodek na področju akreditiranja v Sloveniji, se je 7. novembra 2007 v kongresni dvorani Mercurius v Ljubljani zbralo zavidljivo število udeležencev (vseh je bilo preko 200, tako da je bila dvorana polna do zadnjega kotička), ki so prisluhnili aktualnemu in zanimivemu programu.

Udeležence je uvodoma nagovoril dr. Peter Vrtačnik, predsednik sveta SA, za njim pa je spregovoril letošnji tuji gost, dr. Hans-Ulrich Mittmann, ki je do konca leta 2007 predsedoval nemški akreditacijski “zvezi” DAR (Deutschen Akkreditierungs Rat). V predavanju je spregovoril predvsem o tem, na kakšen način prispeva akreditacija k povečanju zaupanja v delo organov za ugotavljanje skladnosti (laboratorijev, kontrolnih in certifikacijskih organov) ter kako poteka postopek preverjanja akreditacijskih organov. Dr. Vrtačnik (Direktorat za notranji trg) je predstavil predlog Uredbe Evropskega sveta o določitvi zahtev za akreditacijo (sprejeta naj bi bila predvidoma v letu 2008), ki daje akreditaciji “institucionalno” mesto tudi v evropski zakonodaji. V do-

poldanskem delu je dr. Katja Otrin Debevc (SA) spregovorila o vsebinskih razlikah med fleksibilnimi in fiksnimi obsegi ter stanju razvoja na tem področju, dr. Nineta Majcen (MIRS) pa je orisala pomen referenčnih vrednosti in kriterije za njihovo sprejemljivost.

Enournemu opoldanskemu odmoru je sledilo predavanje dr. Jureta Zupančiča (SA) na temo kriterijev za določanje kalibracijskih intervalov pri merilni opremi, v katerem prikazal tudi praktično uporabnost nedavno izdanega vodila ILAC G24. Pravilna izbira medlaboratorijskih primerjav je bila rdeča nit predavanja dr. Katje Otrin Debevc, ki je med drugim podala pregled aktualnih dogajanj na področju medlaboratorijskih primerjav v mednarodnem prostoru. Predavanje mag. Karmen Ribič Rep (SA) o najpogostejših neskladnostih z ocenjevanj je zaradi odsotnosti avtorice predstavila dr. Nataša Vesel Tratnik (SA). Zaključno predavanje mag. Jureta Čizmana pa je bilo namenjeno pregledu ključnih novosti na področju akreditiranja.

Utrinke z Dneva akreditacije 2007 si lahko ogledate tudi v foto galeriji na spletni strani SA.

Izdajatelj

Slovenska akreditacija (SA)
Šmartinska 152, 1000 Ljubljana
www.sa.gov.si

Uredil

Jure Čizman

Fotografije

PhotoDisc in arhiv SA

Naklada

500 izvodov

Oblikovna zasnova in izvedba

arnoldvuga+

Tisk

Božnar&Partner

Bilten Slovenske akreditacije

je brezplačen.

